

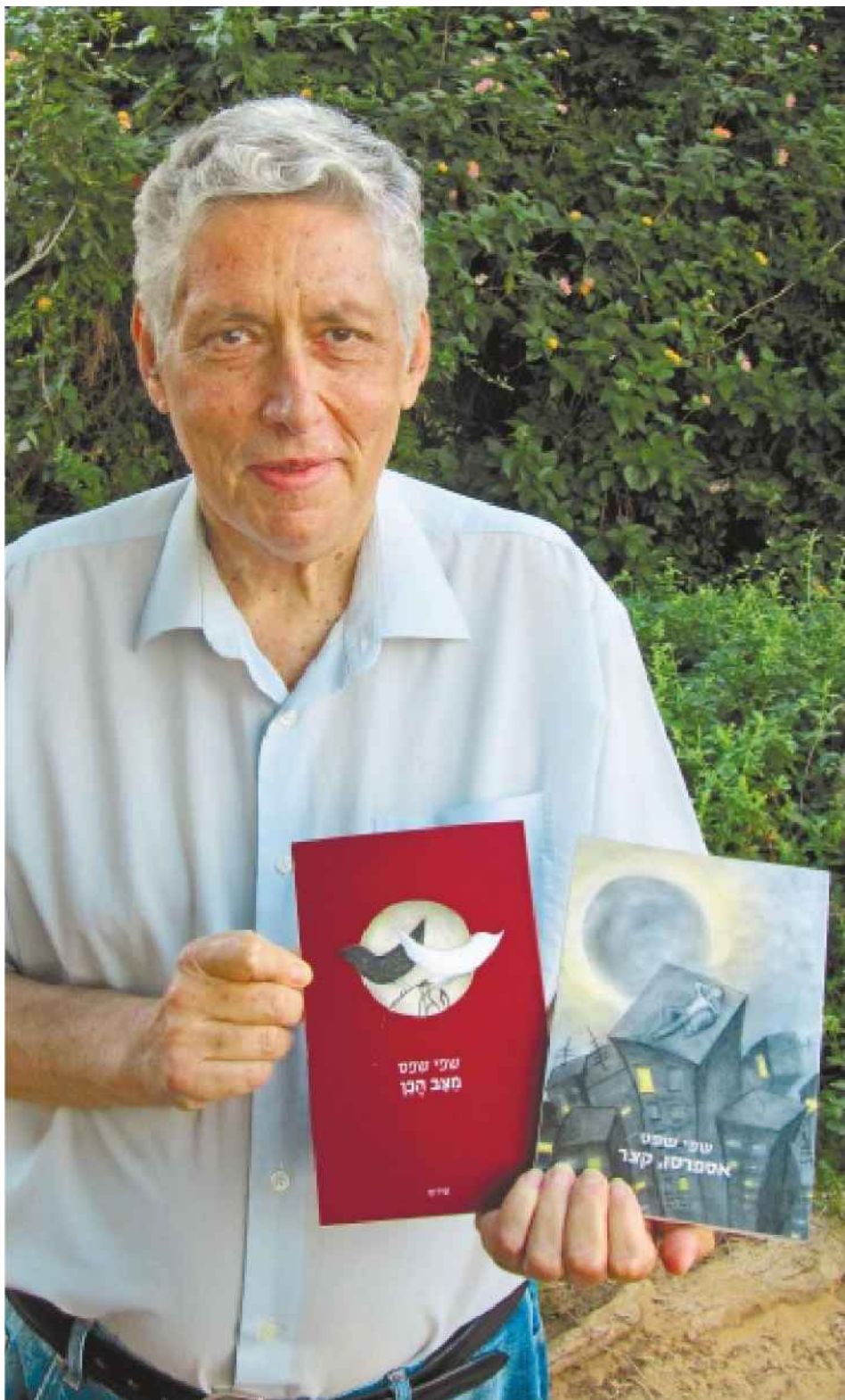
26.1x35.71	1	עמוד 12	סיקסטיז	הארץ -	08/2014	43948091-8
אופיר ביכורים הוצאה לאו - 28680						

12

ארומה של מציאות
הסיפורים הקצרים של שפי שפס

ראיון

12 | ארומה של מציאות
בסיפורים הקצרים של שפי שפס

"הסיפור תמיד מביא את הדברים למקומות מאוד מרוחקים מהאמת הביוגרפית". שפס

ובמשוררים הכותבים אסוציאציות אישיות בפלפול לילי מילים חסרות פשר, שמבקרים מסוימים מנחשים עבורינו למה התכוון המשורר. וכולם שותקים, כדי שלא ייראו טיפשים וחסרי ידע, ואף ילד אינו מעז לצעוק בגלוי - יש לחישות רק בסתר, שהמלך הוא עירום וערום.

"דבר נוסף: תמיד אשמור על כבוד האדם, גם אם הוא גיבור בסיפור ולא איש חי וקיים. גם אם יש לו תכונות שליליות בשפע, גם אם הוא מעורר בנו לעיתים תחושת גועל במעשיו, בכל אחד יש גם צדדים נוספים. וצריך לראות גם אותם. יצורים אנושיים ראויים לחמלה גם אם הם בתחתית הסולם ההתנהגותי או המוסרי".

יש בסיפורים נגיעות ביוגרפיות?
"גם אם יש נגיעות של ביוגרפיה אישית, הסיפור תמיד מביא את הדברים למקומות מאוד מרוחקים מהאמת הביוגרפית. יחד עם זאת, הסיפורים אמנם מתרחשים בהווה ישראלית, אך רבים מהם עוסקים בנושאים אנושיים אוניברסליים".

באהבה, התאהבות, פרידה, געגוע, סבל ואושר, בריאות וחולי, יחסים בין-אישיים, יצירה ומוות. דרך השירים נבחנו מצבי חיים אלה מזוויות חדשות ומפתיעות, לעיתים בציניות, אך לרוב מתוך חיוך של חמלה. הספר כולל 34 שירים אישיים, כתובים בשפה נקייה וחפה מצבע. השפה היא ישירה וברורה, והתוכן העומד מאחוריה, גם בהיותו מורכב, מוגש לקורא בהתחשבות רבה.

מי שמוציא לאור שלושה ספרים לאורך תקופה של כשנה עלול לעורר תמיהה מסוימת לגבי קצב הדברים.

"הכתיבה זרמה ומילאה אותי שמחה וסיפוק, לא הרגשתי קושי. נהניתי לעשות שימוש ברבדי הלשון השונים בהתאמה לסיפור ולעולם התוכן של הגיבורים. יש עוד שני דברים שאפיינו את כתיבתי ובהם הקפדתי, גם בפרוזה וגם בשירה: גם אם מסתתרים מתחת למילים רבדי לשון עמוקים שקוראים לא-ספורתיים לא יבחינו בהם, הדברים צריכים להיות ברורים לקורא. קצה נפשי בסופרים

ארומה של מציאות

תחרות סיפורים, בה ביקש להשתתף, ומחלת הסרטן בה חלה עוררו אצל שפי שפס פרץ יצירתי בזכותו הוציא לאור בפרק זמן קצר לא פחות משלושה ספרים. "הרגשתי שעכשיו אי אפשר לחכות יותר. החומרים כבר חיכו בפנים, העלילה והדמויות היו ערוכים ומוכנים ולי נותר רק להתמודד עם המילים הנכתבות", הוא מספר | זוהר נוי

קריירה בפסיכולוגיה. פרסמתי מאמרים מקצועיים בתחום הפסיכולוגיה הקלינית והארגונית, אך לכתוב בה הספרותית הגעתי לפני כשנתיים. את "אספרסו, קצר" כתבתי תוך כשנה. אלה לא סיפורים אוטורי ביוגרפיים ולא תיאורי מקרה של מטופלים, אלא דיון ספרותי, ומסגרת הסיפור הקצר מאוד התאימה לי".

שירה וסיפור קצר

מעבר לתחרות הסיפור הקצר השפיעה גם מחלת הסרטן בה חלה שפס על רצונו לכתוב. "מחלת הסרטן שלי, איתה חייתי בשלום שנים רבות, הרימה ראש באגרסיביות לפני כשנתיים. הייתה לי תחושה שאני צריך לתת ביטוי גם לצד הספרותי שלי", הוא מספר. "הרגשתי שעכשיו כבר אי אפשר לחכות

"תמיד אשמור על כבוד האדם, גם אם הוא גיבור בסיפור ולא איש חי וקיים. גם אם יש לו תכונות שליליות בשפע, גם אם הוא מעורר בנו לעיתים תחושת גועל במעשיו, בכל אחד יש גם צדדים נוספים, וצריך לראות גם אותם"

ותה, תוחלת החיים מתקצרת ואין לדעת כמה זמן נותר לי, וכך התחלתי לכתוב בקצב מהיר ביותר. החומרים כבר חיכו בפנים, העלילה והדמויות היו ערוכים ומוכנים ונותר לי רק להתמודד עם המילים הנכתבות. מסיבה זו אין זה פלא שבחתי בז'אנר של סיפור קצר ושירה. הז'אנר אהוב עליי ודורש זיקוק מדויק של העלילה והדמויות. מעבר לאהבתי לז'אנר זה, מי שחושש שתוחלת החיים שלו קצרה, לא מתחיל כנראה לכתוב רומן עב כרס. הסיפורים זרמו בקצב מהיר ביותר".

במקביל ל"אספרסו, קצר", הוציא כאמור בימים אלה את ספר שיריו הראשון "מצב הכן", שעוסק

תמריץ לכתיבת הסיפור הראשון שלו היה תחרות הסיפור הקצר של עיתון "הארץ". שפי שפס הלך ברצינות על המושג "קצר" - "אספרסו קצר", הספר שהוציא בהוצאת אופיר ביכורים, אותו פותח הסיפור שכתב לתחרות עמד בקריטריון לא רק מבחינת מספר המילים, אלא גם המוטו שהרכיב את הסיפור: סיפור על איש קצר - גמד, שחייו הקצרים ריקים מתוכן ויש בהם רק סבל אישי, ששנתו כלילה קצרה והוא מתכסה בשמיכה קטנה וקצרה, ממנה מבצבצות רגליו הקצרות, שהסוכך על הלונגו קצר מידי ולכן הוא מתעורר עם אור ראשון ועוד ועוד. וגם שיאו של הסיפור שמתרחש בבית קפה כשהמלצר שואל אותו אם הוא רוצה אספרסו קצר או ארוך. כל תסכולו המ"תמשך של קורץ - זה שמו של הגמד (קורץ, קצר בגרמנית), פורץ החוצה והוא יורה בברמן באקדח קצר קנה, אותו רכש כדי לשים קץ לחייו שלו. "למרות שהסיפור קשה, השתדלתי מאוד לא להיות שיפוטי, אלא מאוד אמפטי לחייו האומללים של הגמד", מספר שפס.

"אספרסו, קצר" הוא אוסף של שישה עשר סיפורים אנושיים קצרים, מסופרים בחמלה ומתורבלים בהומור על אנשים: צעירים המנסים לצמוח, ולא תמיד מצליחים לפרוח; מבוגרים, שלא איבדו את תקוות העבר, מציאות עגומה של גמד שחייו הקצרים ריקים מתוכן, רגעי אושר של זמר אוטיסט, חיבור בלתי אפשרי בין דתיה מבני ברק וחילוניה מפרדס כץ, סיפור אהבה בשדרות רוטשילד ומסע של חיפוש עצמי באנטרקטיקה, ועוד סיפורים מרוכזים וארומטיים שכיף לשתות בלגימה אחת.

שפס, (65) תושב כפר סבא, הוא בעל תואר ראשון בספרות עברית ומומחה בכיר בפסיכולוגיה קלינית, העוסק בטיפול נפשי ובייעוץ ארגוני, שירת כפסיכולוג בצה"ל בשורה של תפקידים בכירים, ביניהם הפסיכולוג הראשי של אמ"ן. בין השאר עסק בטיפול בנפגעי הלם קרב כרוניים של צבא ארה"ב ממלחמת וייטנאם והביא איתו ארצה תובנות חשובות על הפעלת חיילים מול אוכלוסייה אזרחית. בהמשך היה בעלים ומנכ"ל של מכון קינן-שפי לפסיכולוגיה תעסוקתית ופרסם עשרות מאמרים, בעיקר בתחום הפסיכולוגיה הארגונית. "אספרסו, קצר" הוא ספר הפרוזה הראשון שלו, אחרי ספר ילדים "גשם מקומי" (הוצאה עצמית) וספר שירים "מצב הכן" (הוצאת מנדלי מוכר ספרים ברשת).

"תמיד הייתי איש של ספר", מספר שפס. "בראשית דרכי קיבלתי תואר ראשון בספרות עברית ובפסיכולוגיה מאוניברסיטת ת"א ובחרתי לעשות